

Granskning av utbetalning av lokalt partistöd

Svalövs kommuns revisorer har i enlighet med revisionsplan 2014/2015 genomfört en granskning av utbetalning av lokalt partistöd. Granskningen har genomförts av Gabriella Fredriksson PwC. Resultatet av granskningen framgår av bilagd revisionsrapport daterad september 2015.

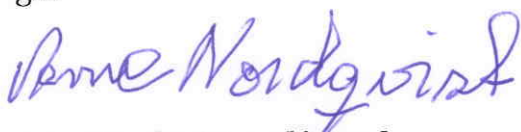
Revisorerna har beslutat att översända rapporten till kommunstyrelsen, för behandling och yttrande och till kommunfullmäktige för kännedom.

Svar från kommunstyrelsen önskas senast under november månad 2015.

2015-09-29

Svalövs kommuns revisorer

gm

Arne Nordqvist, ordförande

Bilaga: Revisionsrapport avseende granskning av utbetalning av lokalt partistöd.

Revisionsrapport

Granskning av utbetalning av lokalt partistöd

Svalövs kommun

Gabriella Fredriksson
Revisionskonsult

September 2015

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	1
2.	Inledning	2
2.1.	Bakgrund och syfte.....	2
2.2.	Revisionsfråga och kontrollmål.....	2
2.3.	Metod och avgränsning.....	2
3.	Utgångspunkter	3
4.	Iakttagelser	5
4.1.	Reglemente för utbetalning av lokalt partistöd.....	5
4.2.	Praktisk tillämpning.....	6
4.3.	Är fullmäktiges beslut att betala ut partistöd anpassat till kommunens budgetprocess?.....	6
4.4.	Är fullmäktiges beslut om partistödets omfattning och formerna för det utformat så att det inte otillbörligt gynnar eller missgynnar ett parti?.....	7
4.5.	Har fullmäktige beslutat om vilka regler som gäller för ett parti som inte lyckats bemanna sina platser?.....	7
4.6.	Har fullmäktige beslutat om formerna för den årliga och skriftliga redovisningen som ska visa att partistödet använts för det ändamål som anges i lagen? 8	8
4.7.	Har redovisning för 2014 lämnats in till fullmäktige?.....	8
4.8.	Har samtliga partier (mottagare) utsett en särskild granskare som ska granska redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet använts?.....	8
	Av intervju har framkommit att partierna inte har utsett granskare av redovisningen som är kända av kommunen i dagsläget.	8
4.9.	Har fullmäktige utsett någon att granska partiernas skriftliga redovisning? 8	8
5.	Revisionell bedömning och rekommendationer	9

1. *Sammanfattning*

Denna granskning syftar till att bedöma hur de nya reglerna kring kommunalt partistöd efterlevs i Svalövs kommun.

Bakgrunden är den att riksdagen fattat beslut om nya regler för kommunalt partistöd i kommunallagen och dessa trädde i kraft den 1 februari 2014 med avsikten att de ska tillämpas från och med mandatperioden 2014-2018 .

Av lag och dess föregående proposition 2013/14:5 En vital demokrati framgår att det lokala partistödet ska syfta till att stärka partierna i den kommunala demokratin. Lagstiftarens syfte var att skärpa kraven kring hur det kommunala partistödet används genom att införa ett krav på redovisning om hur partistödet använts. Likaså tydliggjordes i lagen att partistöd inte behöver utbetalas för mandat som inte besatts.

Denna gransknings revisionsfråga har varit:

Är kommunstyrelsens hantering av den nya lagstiftningen för lokalt partistöd ändamålsenlig utifrån vad kommunallagen föreskriver?

Efter granskningens genomförande kan konstaterat att i Svalövs kommun har kommunfullmäktige reviderat reglemente avseende partistöd för att omfatta de nya lagändringarna vilket är bra. Det nya reglementet har dock inte börjat tillämpas ännu vilket är förenligt med lagen men det innebär samtidigt att det i dagsläget inte går att besvara revisionsfrågan.

Av granskningen har dock framkommit att det finns vissa brister eller otydligheter i det nyligen antagna reglementet t ex avseende att:

- kommunfullmäktiges ska besluta om utbetalning av varje partistöd;
- kommunfullmäktiges beslut ska grundas på att samtliga handlingar inkommit i tid, d v s utbetalning kan nu ske utan att samtliga handlingar har inkommit;
- för utbetalning av medel för *innevarande* år krävs att handlingarna avseende föregående år har skickats in i tid, idag framgår att det i reglerna att utbetalning av partistöd inte sker *nästkommande* år om handlingarna från föregående år inte inkommit i tid;
- tidpunkten för kommunfullmäktiges beslut om utbetalning partistöd inte passar in i budgetprocessen;
- redovisningens former inte är beskrivna;
- det inte framgår att mottagarna ska utse en granskare.

2. Inledning

2.1. Bakgrund och syfte

Nya regler för kommunalt partistöd i kommunallagen har trätt i kraft den 1 februari 2014. Reglerna tillämpas fr.o.m. mandatperioden 2014-2018.

Lokalt partistöd ska syfta till att stärka partierna i den kommunala demokratin. Syftet med granskningen är att bedöma om de nya reglerna i kommunallagen för lokalt partistöd efterlevs i Svalövs kommun.

2.2. Revisionsfråga och kontrollmål

Granskningen ska besvara följande revisionsfråga:

Är kommunstyrelsens hantering av den nya lagstiftningen för lokalt partistöd ändamålsenlig utifrån vad kommunallagen föreskriver?

Revisionskriterier

Kommunallagen, SKL:s cirkulär, kommunens författningssamling samt fullmäktigebeslut.

Kontrollmål

Granskningen utgår från följande kontrollfrågor:

- Är fullmäktiges beslut att betala ut partistöd anpassat till kommunens budgetprocess?
- Är fullmäktiges beslut om partistödets omfattning och formerna för det utformat så att det inte otillbörligt gynnar eller missgynnar ett parti?
- Har fullmäktige beslutat om vilka regler som gäller för ett parti som inte lyckats bemanna sina platser?
- Har fullmäktige beslutat om formerna för den årliga och skriftliga redovisningen som ska visa att partistödet använts för det ändamål som anges i lagen?
- Har redovisning för 2014 lämnats in till fullmäktige?
- Har samtliga partier (mottagare) utsett en särskild granskare som ska granska redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet använts?
- Har fullmäktige utsett någon att granska partiernas skriftliga redovisning?

2.3. Metod och avgränsning

Granskningen avgränsas till att avse perioden februari 2014 till juni 2015. Granskningen har genomförts genom dokumentstudier samt intervju med den administrativa chefen i Svalövs kommun.

Rapporten har varit föremål för sakgranskning.

3. *Utgångspunkter*

Sedan många år finns möjligheten att utbetala lokalt partistöd i en kommun. Nyligen har skett skärpning av lagstiftningen gällande kravet på redovisning av hur medlen har använts samt att medel inte ska behöva betalas ut när ett mandat är obesatt. Lagstiftaren anger att de nya reglerna ska börja tillämpas under mandatperioden 2014-2018 men någon exakt tidsangivelse anges ej. Av kommunallagens andra kapitel 9-12 §§ framgår vad som gäller för utbetalning av kommunalt/lokalt partistöd. Av lagstiftning och förarbeten framgår följande.

Vilka kan få lokalt partistöd?

Varje kommun respektive landsting får ge ekonomiskt bidrag och annat stöd till politiska partier för att stärka deras ställning i den kommunala demokratin (partistöd). Varje kommun eller landsting beslutar om partisstöd ska utbetalas och hur stort det ska vara. Lokalt partistöd får bara bestå av ett grundstöd och/eller ett mandatbundet stöd. Partistödet får bara utbetalas till ett politiskt parti som är en juridisk person. Det innebär att det måste finnas en registrerad lokal partiförening som kan ta emot stödet. Fullmäktige ska besluta om partistödets omfattning och formerna för det. Stödet får inte utformas så, att det otillbörligt gynnar eller missgynnar ett parti.

Vidare är rätten till partistöd kopplad till om ett parti är representerat i fullmäktige med en vald ledamot. Med de nya reglerna blir det möjligt att proportionellt begränsa partistödet för ett parti som inte kunnat bemanna en eller flera av sina platser i fullmäktige fr.o.m. 2014 års val.

Krav på redovisning av hur stödet har använts

Fullmäktige måste fatta beslut om att de partier som får stöd ska redovisa att stödet använts för sitt ändamål, d v s att stärka den kommunala demokratin. Av propositionen 2013/14:5 En vital kommunal demokrati som låg till grund för lagändringen framgår att ”det bör krävas av mottagarna av partistöd att de redovisar hur stödet har använts. En sådan redovisning innebär en ökad öppenhet vilket i sin tur är ägnat att bidra både till att stödet används för sitt avsedda ändamål och att systemet med partistöd får fortsatt legitimitet.... Öppenheten i fråga om varje partis användning av det stöd som utgår av offentliga medel ger allmänheten och media möjlighet att ifrågasätta både partiernas användning av partistödet och deras redovisning av användningen....För att säkerställa denna öppenhet föreslår regeringen att partiernas redovisning av hur de använt stödet ska ges in till fullmäktige. Därigenom blir redovisningen offentlig och kan bli föremål för den avsedda debatten.”

Lagen ger inte möjlighet till att begränsa utbetalning av lokalt partistöd i det fall att medlen inte har använts ”korrekt”, tvärtom framhålls att en sådan bedömning riskerar att bli godtycklig och bör därmed inte kunna läggas till grund för nekande om utbetalning.

Redovisningens innehåll

Den närmare utformningen av redovisningen bör enligt propositionen 2013/14:5 inte lagregleras men för att redovisningen ska visa att partistödet har använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin är det enligt lagstiftaren nödvändigt att redovisningen innehåller något mer än ett uttalande att stödet har använts på det sättet. Ett sådant uttalande innebär endast ett påstående om hur stödet har använts. Det ger emellertid inte något som helst stöd för att påståendet är riktigt. För detta krävs något fler detaljer.

Redovisningen ska som nämnts visa att partistödet har använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin. Därför bör det av redovisningen bl.a. framgå i vilken mån överföringar har gjorts till delar av partiorganisationen utanför den utbetalande kommunen eller landstinget samt vilka motprestationer som i så fall har erhållits.

Det får antas att allmänhetens och mediernas granskning kommer att leda till att det bland mottagarna av partistöd utvecklas en praxis med mer detaljerade krav på redovisningens utformning, en form av god sed vid redovisning av partistöd.

Granskning av redovisningen

Redovisningen av hur partistödet använts ska dessutom granskas. Partierna utser själva sin granskare. Granskaren ska årligen lämna en granskningsrapport med ett intyg om att redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet har använts. Granskarens rapport ska bifogas redovisningen.

Utbetalning av partistöd, beslut av fullmäktige

Redovisningen ska avse perioden 1 januari–31 december och ges in till fullmäktige senast sex månader efter redovisningsperiodens utgång. Fullmäktige får besluta att stöd inte ska betalas till parti som inte lämnar redovisning och granskningsrapport. Fullmäktige måste också fatta årliga beslut om utbetalning av partistödet.

Fullmäktige får - i de i förväg antagna reglerna för partistöd - besluta om att stöd inte ska utbetalas till ett parti som inte i tid lämnar in en redovisning respektive en granskningsrapport.

4. *Iakttagelser*

I detta kapitel återges de granskningsresultat som framkommit genom studier av dokument och intervju.

4.1. *Reglemente för utbetalning av lokalt partistöd*

Den 29 september 2014 antog kommunfullmäktige i Svalös kommun nya regler för kommunalt partistöd för att dessa skulle överensstämma med den nya lagstiftningen på området. Reglerna kommer att tillämpas från och med utbetalning av partistöd avseende år 2016, d v s utbetalning kommer att grundas på redovisning avseende år 2015.

Av reglerna, som redovisas i sin helhet nedan, framgår följande:

”I kommunallagen 2 kap. 9-12 §§ (1991:900) finns de grundläggande bestämmelserna om kommunalt partistöd. I Svalövs kommun ska därutöver följande gälla.

1 § Rätt till partistöd

Det lokala partistödet i Svalövs kommun utgår till partier som är representerade i enlighet med vad som föreskrivs i 2 kap. 9 andra stycket kommunallagen.

2 § Grundstöd och mandatstöd

Partistödet består av:

- ett grundstöd, som uppgår till om 17 005 kronor per parti och år, samt
- ett mandatstöd, som uppgår till 8 392 kronor per mandat och år.

Partistödet förändras från och med år 2015 på så sätt att det räknas upp/ner i enlighet med inflations-/deflationsjusteringar av budgetramarna.

3 § Fördelning av partistöd

Vid fördelningen av partistöd beaktas endast mandat för vilken en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap. vallagen (2005:837).

Ett parti som tidigare inte varit representerat i fullmäktige erhåller partistöd från den 1 januari året efter det allmänna val då det valdes in.

Partistöd utgår under resterande del av det kalenderår då representationen upphört.

4 § Redovisning och granskning

En mottagare av partistöd årligen ska lämna en skriftlig redovisning¹ som visar att partistödet har använts för det ändamål som anges i 2 kap. 9 § första stycket kommunallagen. Till redovisningen ska fogas ett granskningsintyg, protokoll från årsmöte innevarande år och revisionsberättelse avseende föregående år.

5 § Årlig utbetalning

Partistöd betalas ut årligen per kalenderår under mars månad efter beslut av kommunfullmäktige. Har redovisning och granskningsrapport enligt 2 kap. 11 § andra stycket kommunallagen inte lämnats in till kommunstyrelsen inom föreskriven tid utbetalas inget stöd för nästkommande år.

Fotnot:1 Redovisning ska ske per kalenderår och vara inlämnad till kommunen per den 30 juni året efter det att stödet lämnats.”

4.2. **Praktisk tillämpning**

I 5 § skrivs att för att utbetalning av lokalt partistöd ska kunna ske krävs beslut av kommunfullmäktige varje år. Av intervju har framkommit att kommunfullmäktige i dagsläget fattar beslut om grundstödet och mandatstödet storlek. Partierna skickar samtliga handlingar som idag krävs till den administrativa chefen i kommunen. Denne kontrollerar i dagsläget att partiet är en juridisk person, att kontonumret är överensstämmande med tidigare utbetalningar till samma parti samt att den som undertecknat ansökan om medel representerar partiet formellt i dessa sammanhang. Därefter räknar förvaltningen ut stödets storlek till varje parti och kommunchef beslutsattesterar och den administrativa chefen granskningsattesterar utbetalningen. Av intervju framkom att tanken är att detta system ska fortsätta. Det förefaller därför som att reglernas skrivning inte riktigt sammanfaller med den tänkta praktiska tillämpningen och att skrivningen vad kommunfullmäktige ska fatta beslut om och när är otydlig.

En annan skrivning 6 § som inte är helt självklar och därmed kan misstolkas är att det inte sker någon utbetalning av nästkommande års partistöd om handlingarna från föregående år inte har inkommit i tid. Det kan tolkas enligt följande:

År 2016

Mars
30 juni   Utbetalning av medel
handlingar avseende hur partistödet använts år 2015 samt
granskningsintyg, protokoll från årsmöte innevarande år och
revisionsberättelse avseende föregående år ska ha inkommit

År 2017   Utbetalning för år 2017 sker inte om handlingar för 2015 inte
inkommit.

Om syftet är att utbetalning av partistöd för nästkommande år (dvs 2017) inte ska ske om handlingarna avseende föregående år (i exemplet år 2015) inte har inkommit senast den 30 juni 2016 så är det en skifte i hur kommunen idag hanterar partistödet. Som det ser ut nu ska utbetalningar för innevarande år styrkas med de handlingar som idag krävs senast den siste oktober innevarande år. Av intervju har framkommit att det sannolikt inte var menat att ändra detta system. I så fall borde texten istället syfta till att för utbetalning av partistöd för innevarande år bör samtliga handlingar ha inkommit vid ett specifikt datum.

En annan fråga som inte framgår av reglerna om utbetalning av partistöd och är otydligt i kommunens delegationsordning är om det är kommunchef och den administrativa chefen som nu eller i framtiden ska beslutsattestera respektive granskningsattestera utbetalningarna av partistöd.

4.3. **Är fullmäktiges beslut att betala ut partistöd anpassat till kommunens budgetprocess?**

Av de nya reglerna framgår att utbetalningen av partistöd ska göras i mars. Samtidigt framgår av fotnot 1 att utbetalning kan göras till den 30 juni. Beslut om budget fattas i maj

eller juni varje år. I denna finns en ram för partistödet baserad på det beslut om grund- och mandatstöd med indexuppräknung som finns. Kommunfullmäktige fattar som nämnts tidigare idag inget beslut om effektivering av utbetalningarna till varje parti. Av intervju har framkommit att tanken bakom den nya rutinen i det reviderade reglementet var att utbetalningarna skulle kunna ske i mars månad men att redovisningarna inte behövde inkomma förrän den 30 juni.

Lagstiftaren ger kommunen valmöjlighet kring tidpunkt för inkommande av redovisning, den kan komma i före eller efter utbetalning av medel skett. Svalövs regler säger att utbetalning ska ske i mars medan kommunfullmäktige inte fattar beslut om budget förrän i maj eller juni.

Om utbetalningar ska kunna ske i mars borde beslut ansökningarna inkommit till kommunen innan februari, i praktiken i januari för att beredningsprocessen ska hinnas med. Dock har framhållits att det i praktiken inte är möjligt eftersom sannolikt inget parti kommer att ha en färdig revisionsberättelse, årsrapport eller redovisning eller granskningsintyg gällande föregående år färdigt i januari. Vidare har kommunfullmäktige då inte fattat beslut om budget.

Konklusionen av detta är att det nya reglementet inte är helt anpassat till kommunens budgetprocess.

4.4. Är fullmäktiges beslut om partistödets omfattning och formerna för det utformat så att det inte otillbörligt gynnar eller missgynnar ett parti?

Av reglerna framgår att partistödet består av:

- ett grundstöd, som uppgår till om 17 005 kronor per parti och år, samt
- ett mandatstöd, som uppgår till 8 392 kronor per mandat och år.

Bedömningen är att fullmäktiges beslut är utformat så att det inte otillbörligt gynnar eller missgynnar ett specifikt parti.

4.5. Har fullmäktige beslutat om vilka regler som gäller för ett parti som inte lyckats bemanna sina platser?

Av Svalövs regler för utbetalning av lokalt partistöd framgår att Vid fördelningen av partistöd beaktas endast mandat för vilken en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap. vallagen, därmed regleras att stöd endast utgår för mandat som har bemannats.

4.6. Har fullmäktige beslutat om formerna för den årliga och skriftliga redovisningen som ska visa att partistödet använts för det ändamål som anges i lagen?

Av kommunfullmäktiges beslut framgår att en redovisning ska lämnas in men inte vilka former redovisningen ska ha för att det tydligt ska framgå att partistödet ha använts för att stärka den kommunala demokratin.

4.7. Har redovisning för 2014 lämnats in till fullmäktige?

De nya reglerna som ställer krav på inlämnad redovisning börjar gälla från och med utbetalning av stöd för år 2016. Krav på redovisning av år 2014 har därmed inte funnits.

4.8. Har samtliga partier (mottagare) utsett en särskild granskare som ska granska redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet använts?

Av intervju har framkommit att partierna inte har utsett granskare av redovisningen som är kända av kommunen i dagsläget.

4.9. Har fullmäktige utsett någon att granska partiernas skriftliga redovisning?

I enlighet med sina regler kommer fullmäktige inte att utse någon att granska partiernas skriftliga redovisning utan denna kommer även framgent att göras av förvaltningen. Granskningen syftar till att kontrollera att de dokument som krävs för utbetalning av partistöd har inkommit i rätt tid. Vidare kontrolleras att rätt behörig juridisk person har ansökt om medlen och att den person som undertecknat ansökan om utbetalning formellt representerar partiet.

5. Revisionell bedömning och rekommendationer

Granskningens revisionsfråga har varit:

Är kommunstyrelsens hantering av den nya lagstiftningen för lokalt partistöd ändamålsenlig utifrån vad kommunallagen föreskriver?

I Svalövs kommun har kommunfullmäktige reviderat reglemente avseende partistöd för att omfatta de nya lagändringarna vilket är bra. Det nya reglementet har dock inte börjat tillämpas ännu vilket är förenligt med lagen men det innebär samtidigt att det i dagsläget inte går att besvara revisionsfrågan.

Av granskningen har dock framkommit att det finns vissa brister eller otydligheter i det nyligen antagna reglementet t ex avseende att:

- kommunfullmäktiges ska besluta om utbetalning av varje partistöd;
- kommunfullmäktiges beslut ska grundas på att samtliga handlingar inkommit i tid, d v s utbetalning kan nu ske utan att samtliga handlingar har inkommit;
- för utbetalning av medel för *innevarande* år krävs att handlingarna avseende föregående år har skickats in i tid, idag framgår att det i reglerna att utbetalning av partistöd inte sker *nästkommande* år om handlingarna från föregående år inte inkommit i tid;
- tidpunkten för kommunfullmäktiges beslut om utbetalning partistöd inte passar in i budgetprocessen;
- redovisningens former inte är beskrivna;
- det inte framgår att mottagarna ska utse en granskare.

Rekommendation

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi:

- Att kommunstyrelsen tillser att kommunfullmäktige kan fatta beslut om ett reviderat reglemente om utbetalning av partistöd där ovan nämnda brister och otydligheter är justerade.

2015-09-29

Gabriella Fredriksson, Projektledare

Alf Wahlgren, Uppdragsledare

